

ИЗЛЕТ ПОДУНАВЉЕМ, 12.12.2010 ГОДИНЕ

**ПД Врбица из Велике Плане и ПСД Јасеница из Смедеревске Паланке.
Рекреативно-едукативни обилазак археолошког налазишта Виминацијум,
тврђаве Рам, тврђаве Голубачки Град, Великог Градишта и Сребрног језера.
Последња акција ова два Планинарска Друштва у 2010-ој години.**

- Текст и фотографије Драгана Михајловић -

Тог јутра, 12. децембра је пао први снег. Некако радостни, као деца, се окуписмо нас десетак из Врбице код позоришта, преко пута завејаног и бајковитог парка, тачно у седам. Ту нас је чекао у загрејаном аутобусу наш добро познати возач "Мишко". Кренусмо према Паланци где нам се придружи повећа група из ПСД "Јасенице". Сада већ пуним аутобусом, преко Михајловца, пут Пожаревца и Костолаца запутисмо се у Дрмно, да бисмо видели већ виђено, али изнова другачијим очима и мислима - Виминацијум. Тај древни римски град и војни логор се кажу простирао на 450 хектара површине, уништен је у петом веку и дуго био заборављен. Исто тако има и тужну судбину и данас. Наиме овај надалеко познат и чувен археолошки локалитет годинама сакати експлоатација угља за ТЕ Костолац. Многобројни вредни експонати ко зна којим путевима су отишли у туђе музеје и државе. На овом месту се налазе под земљом делови аквадукта у дужини од 10 километара, остаци војног логора, града, базилике и имања и вила римских заповедника, као и делови путева који су повезивали многе регије и градове.

И док чекасмо да нам наш водич Горан донесе улазнице, фотографисамо се сви скупа и појединачно и свакако.

Виминацијум је прошлост и историја који нас уче, опомињу... обиђосмо покривен локалитет, прођосмо "горњим" и "доњим" светом, завирисмо у интиму туђих гробова... празних, сем једног, са костуром...сећам се да сам раније овде видела више костурова. Причали су водичи о начину сахрањивања - хришћани су сахрањивани са прекрштеним рукама, а пагани са положеним уз тело. Пре неколико година сам то и видела, али сада не. У другом делу видесмо њихове сауне и остатке купатила, пећи за загревање...

Изађосмо напоље. Снег је падао крупним пахуњама. Сетих се речи римског историчара Флавијуса Грацијана; "Можда је боравак у овом граду добро знамење".

У продавници сувенира, као да никада нисмо нигде били, накуповасмо се коцкица за коцкање, плочица са амблемом града и словима од печене земље, мајица и разгледница, брошура о Виминацијуму, роковника... Када смо чули причу о мамуту који је насељавао ове крајеве у Леденом добу и да је овде пронађен део скелета мамута, једна чланица "Јасенице" није издржала, узела је у наручје играчку малог мамута и сликала се. Многи то исто урадише. Како колективно функционисамо...

Крену смо у тврђаву Рам, за коју се тачно незна када је саграђена. Налази се у истоименом селу Рам, на десној обали Дунава, на 25.-ом километру од Пожаревца и 15.-ом од Великог Градишта. Први пут се помиње 1128. године, када је у њеној близини била битка између Визнтинца и Мађара. Рам је на самој стени која се спушта са североисточне стране према Дунаву и са доста добро очуваним кулама и њиховим отворима за топове/за које кажу да их је Бајазит саградио за време борбе са Мађарима/и црквом новијег датума. Сада стражари немо гледајући у снажни Дунав. Сиђосмо и до реке и фотографисасмо се на усидреном броду. Преко пута се окреписмо у пријатној, правој кафани топлим напицима и испричасмо се као никада. Водичи нас упозорише да је већ 12 часова и да морамо даље.

Брзо стигосмо у Велико Градиште, па затим у Голубачки Град - тврђаву. Ова средњовековна тврђава - град је смештена на самој високој литици на месту, где се Дунав сужава на уласку у Ђердапску клисуру. У саму тврђаву нисмо улазили јер је забрањено: клизаве спољне степенице, снег и ранији несрећни падови су били разлог само спољашњег обиласка те грандиозне творевине, која је често мењала господаре. Саградио је неки српски великаш о чему сведоче остаци православне црквине. Заузимају је Турци, па Мађари, који је предају Деспоту Стефану Лазаревићу када је постао угарски вазал. Када бива обновљена Српска Деспотовина 1444. године /после Сегединског мира/ Голубац улази у њен састав. Затим је у рукама Турака све до 1867. године, када је они предају кнезу Михаилу. Са својим спратно поређаним кулама и добро очуваним зидинама, онако у кишној измаглици сва њена прошлост чинила нам се ближом. Одлазећи за Градиште дуго је за нама гледала њена кула - "Донжон".

И док смо путовали, кроз кишу и снег, у неком расположењу понети тренутком, присетисмо се старих легенди о имену Голубца. Прва каже да је град, у коме је још Диоклецијан боравио 299 године, било много голубова, па је по њима добио име.

Друга прича је о прелепој принцези Голубини која је одбила турског пашу. Он, за казну, и да је приволи да промени одлуку и да се покаје, даде да је привежу за пусту стену која и сада вири из Дунава. Та стена се зове "Баба кај"- што на турском значи "покај се", а Голубцу оста име по лепој и пркосној Голубини.

Вратисмо се до североисточног дела Србије,"до карпатског обода Панонског басена, у близини ушћа реке Пек у Дунав - до Великог Градишта." Овај, данас нешто као "замрзнути" град датира још из 1.-ог и 2.-ог века пре наше ере када су Римљани, тргајући за рудама покорили једно Трачко племе и овладали његовом територијом. На том месту је подигнуто војно утврђење и цивилно насеље Панкум/названо по реци Пинкум, данашњи Пек. Овај град је био под директном управом цара Хадријана. Али ничега нема из доба цара Хадријана овде у Градишту, ма колико гледали у мутни Дунав и пусти, дуг кеј, и звати у помоћ Маргарет Јурсенар, која је тако надахнуто написала романсирану биографију"Хадријанови мемоари".

Дан се ближио крају. Било је већ око 16 часова. Мада се снег претворио у кишу, нас петоро из "Врбице" одлучисмо да одемо у шетњу до Сребрног језера, Језеро је у ствари преграђени рукавац Дунава који је постао велика туристичка атракција захваљујући дугим и чистим пешчаним плажама, сеновитим вилама за одмор и теренима за спорт и рекреацију, као и по многим пријатним хотелима и ресторанима са рибом на менију. Али, иако сам пријатељима све ово испричала и радосно су са апетитом пошли самном, не нађосмо ништа од тога - поједоше све то и попише сав нес и млеко и топле чоколаде неки други туристи који су били бржи. На брзину добисмо само палачинке и обичну кафу. Кроз прозор ресторана смо гледали у језеро које би било пусто, да се нису и по овом времену у њему брчкале дивље патке. Нисам могла да их снимим од измаглице, сивила и кише. Све је било тако мутно. Још само да се појаве и патуљци из предања околних села, па све да буде баш као у причи. Брзо корачајући и просто трчећи пређосмо све свега 6 километара и ускочисмо у наше прибежиште - топли аутобус.

Целим путем зима је демонстрирала своје "чари"ветром, вејавицом, налетима кише...око 20,30 стигосмо у Велику Плану. Нисмо само имали илузију путовања, и те како је било стварно.

Више фотографија са ове акције можете погледати на линку
<https://picasaweb.google.com/vrbica.picasa/IzletPodunavljem12Decembar2010#>